

HASAN BÜLENT KAHRAMAN

Bugün şeb-i yelda. Bugün yılın en uzun gecesi. Bugün kış başlıyor. Bugün gözlerimizin aydınlığı en az göreceği gün. Ama aslında tersinden düşünülürse kış 21 Haziran günü başlamıştı ve bugün bahar başlıyor. Kışı sevmeyenler

bununla avunabilecekleri gibi, bu kurşuni mevsimin aslında en kısa mevsim olduğunu düşünerek de bir telli bulabilirler. Kimileri içinse asıl üzücü olan budur.

Kış çoğunlukla sanıldığı üzere karın mevsimi değildir. Ve gene zannedildiği üzere doğanın mevsimi de yaz olamaz. Garip, kendi gerçekliğini yitirmiş, üstgerçek (surreel) bir doğanın, o ayrıksı ve kendisine bile yabancılaşmış durumun zamanıdır kış. Donmuş, kasatı kesilmiş toprak, uçlarında kar kristallerini taşıyan otlar, onları ısıtmaya bile direnen yok bir güneştir kış. Ama bütün bunların ötesinde sonsuz bir hüküm gibi insanın üstünde uzayıp giden, ağır ve yüklü, ıslak ve kurşuni gökyüzüdür. İnsan o yerle gök arasında varlığının bir ya da birkaç sorudan daha fazla olmadığını hisse-

Yılın en uzun gecesi

derek ürperirse kış hükmünü icra etmiş demektir.

Gene de kış kardır; artık unutulmuş, artık olmayan bir unutuşun beyazlığını yaşayan kar. Çocukluğunu denize ve kara teslim edenlerin belleği ve bilinçaltı geriye dönüşsüz bir duygunun etkisindedir. Sonsuzluk duygusuyla, ufkun ötesiyle meşgul olan bu zihin varoluşun, aslında yoklukla kaim olduğunu herkesten daha iyi bilir. Denizle karın çocukluğu arasında her şeye rağmen bir fark yok değildir. Deniz sesin, çığlığın ve sözün, kar ise sessizliğin ve susuşun içinden doğurur sonsuzluk duygusunun asla aşılamayan sınırsızlığını. Çünkü her kar yağışında gökten inenin aslında sessizlik olduğunu bilir onlar. Bir de, o karın derin bir uğultuyla yüklü, oylumlu bir sesi olduğunu. İş onu duyabilmektedir

Çocukluğumun uzak kentindeki beyaz ve sonsuz olanın içindeki kışı, ağır kar yükünün üstündeki kırık güneşi, uzakta bir yerde görülen bir parçacık durgun suyun üstündeki günışığını unutmak belki çocukluğun bütün bir imgelemine ve hatta bende bile olmayan belleğini inkâr etmek olur. Donmuş bir gölün üstünde yürümek insanda bir serüven duygusu uyandırabilir. Ama her şeyin mümkün olduğunu görmenin yarattığı derin bir kırgınlık da yok değildir o duygunun içinde. Belki

bu nedenle Bruegel'in 'Karda Avdan Dönenler' tablosunu günlerce gidip gidip gördüm Viyana'daki müzede. Belki bu nedenle o tablo üstüne Ülkü Tamer'in yazdığı şiir her zaman belleğimde diri kaldı.

Ama bir de Ankara'nın yıl sonu öncesinde gitgide daha çabuk karararan, koyu kurşuni gökyüzünün içimdeki isli tadı var. Kül rengi ışığın her defasında belleğimi derin bir su gibi ağır ağır kımıldatışı, her şeyin daima koyu gri bir dumanın içinde kımıldanışıyla özdeştir. Geriye dönüp baktığımda Ankara deyince aklıma yalnızca bu peyzajın ve bir de yalnızca derin bir karın altında büsbütün sıkışıp kalmış ağaçlı dar sokakların gelmesi herhalde bilincin garip bir oyunudur. Bu, daima yitirilen bir aidiyet duygusuna karşın bilincin bir tür savunusudur ve bütün bunlar aslında bir dil serüvenidir. Çünkü, dil aslında bir aidiyettir. O takdirde her aidiyet duygusu dilin bir haline niçin tekabül etmesin?

Artık 'şitaiye'ler yazılmıyor; artık 'berfiye'ler yok. Herkesin unuttuğu şeb-i yeldayı hatırlamak ise, insanın kendisine verdiği bir sözü tutmasından ve zamandan öylelikle intikam almasından başka bir şey değildir. Yoksa her hatırlayış insanın kendisiyle bir yüzleşmesi olduğu için mi?